

21. september 2025

Utredning av skole- og barnehagestruktur i Nordre Ringsaker 2025

Uttalelse fra Mesnali Bygdeutvalg, Brøttum Bygdeutvalg og FAU ved Brøttum Skole som svar på foreliggende utredning. Vi viser til Nordre Ringsaker Bygdeforums innspill av 2. juni 2025 for omtale av temaer som ikke er omfattet av utredningen.

Uttalelsen i korte trekk:

Videreføre dagens barnehagestruktur med barnehager i alle bygdene:

- Tilrettelegge skolebygget i Lismarka for barnehagedrift
- Tilrettelegge for barnehage tilbud i Åsmarka
- Bygge ny og større barnehage på Brøttum

Brøttum skole må bygges på og/eller om, dersom en samling på Brøttum skal bli en god løsning:

- Utredningens vurderinger av kapasitet på Brøttum har store mangler, og gir et feil bilde på skolens faktiske kapasitet.
- Uten ombygging vil undervisningen foregå i strid med nasjonale forskrifter og normer, dersom elevene ved Åsen og Lismarka skole flyttes til Brøttum barneskole.
- Skolen vil fylles til absolutt maksimal kapasitet på sammenslåingstidspunktet.
- En samling på Brøttum uten bygningsmessig utvidelse/ombygging av skolen, vil gi kraftig reduksjon av total skolekapasitet i Nordre Ringsaker, noe som også legger press på kapasiteten i Moelv.
- Elevtallet vil øke de neste 5 år pga. større barnekull som i dag er under skolealder.
- I områder som sannsynligvis vil oppleve vekst som følge av Mjøssykehuset vil manglende skolekapasitet redusere attraktivitet, tilflytting og utviklingsmuligheter
- Det må utarbeides en fagkyndig vurdering av nåværende kapasitet på Brøttum barneskole som samtidig viser hvordan det totale antallet elever kan fordeles i dagens bygningsmasse. Det må også utarbeides et reelt estimat for hvor mye det vil koste å bygge om skolen slik at den vil kunne ivareta alle elever fra Nordre Ringsaker og samtidig ha rom for vekst. Dette kunnskapsgrunnlaget må fremskaffes før man tar endelig stilling til ny skolestruktur.

Alternativ skolestruktur bestående av skoler på Brøttum og i Mesnali:

- Samle dagens elever ved Åsen og Lismarka i ny felles nærscole i Mesnali
- Skolestartere fra Mesnali, Åsmarka og Lismarka begynner på ny felles skole i Mesnali
- Gir et større skolemiljø umiddelbart, med rundt 80 elever ved oppstart.
- Legger til rette for at det blir to jevnstore barneskoler i Nordre Ringsaker med et stabilt elevtall på rundt 130 elever på hver skole.
- Gir kort reisevei for alle elever i Nordre Ringsaker, uavhengig av bygdetilhørighet
- Reell mulighet for skolebytte innenfor regionen ved behov
- Forutsigbar og langsiktig skolestruktur i Nordre Ringsaker
- Økonomisk bærekraftig skolestruktur, uten behov for ombygging av noen av skolene
- Sikrer tilgjengelig skolekapasitet ved tilflytning og vekst i Nordre Ringsaker og Moelv

Realisering av Nordre Ringsaker Arena:

- Ringsaker kommune bør strekke seg lagt for å bidra til at Nordre Ringsaker Arena realiseres på skoletomta i Åsmarka

Innledning

Ringsaker kommune har en tydelig uttalt ambisjon og forventning om vekst i innbyggertall i årene fremover. I kommuneplanens samfunnsdel kan vi lese at *«det må sikres en betydelig innflytting av unge voksne for å sikre en bærekraftig utvikling. Dersom en ikke hele tiden jakter etter nye innbyggere, vil en kunne få en kraftig nedgang i befolkningstallet, en svært utfordrende økonomi og negative samfunnseffekter ellers. [...] Kommunen skal aktivt samarbeide med utbyggere og næringsliv for å sikre at det stadig bygges nye boliger, og det skal legges særskilt til rette for å tiltrekke barnefamilier. Utvikling av gode nærmiljø, tilgang på gode utearealer og lekeplasser, gode tjenestetilbud og jobbmuligheter er en forutsetning for å bli foretrukket som bosted.»*

For å tiltrekke seg barnefamilier er tilgangen på barnehager og skoler essensielt. Dette innebærer at en kommune med vekstambisjoner må sikre at disse tjenestene er tilgjengelige i områder med mulighet for tilflytting, og at det er ledig kapasitet i både skole- og barnehagetilbudet til å ivareta nye barn i kretsene. Ettersom dette så ut til å være et premiss i den forrige runden med skolestruktur i Nordre Ringsaker, er vi svært overrasket over at kommunen denne gangen ser ut til å ha lagt vekk enhver ambisjon om vekst i vår del av kommunen, for å i stedet vektlegge en forventning om at antallet barn skal reduseres kraftig.

Brøttum ligger svært gunstig plassert midt imellom Lillehammer og Moelv, og er dermed en attraktiv bygd å flytte til for nye arbeidstakere i begge byene. Det er forventet at antall arbeidsplasser i begge byene skal øke fremover, men spesielt Moelv kan potensielt oppleve stor tilflytting som følge av etableringen av Mjøsseykehuset. I tillegg til befolkningsøkning i selve Moelv, er det sannsynlig at dette vil kunne øke tilflyttingen i nærliggende bygder, kanskje spesielt Brøttum og Næroset. De øvrige bygdene i Nordre Ringsaker kan også få økt attraktivitet og nye innflyttere som følge av sykehusetableringen, men vil sannsynligvis oppleve større effekt av en positiv utvikling i Lillehammer og på Sjusjøen. Ved å kun videreføre dagens skoler i Moelv og på Brøttum, vil det totalt sett være svært begrenset kapasitet til å imøtekomme en eventuell befolkningsvekst i både Moelv og Nordre Ringsaker.

Kommentar til utredningens kapittel 3 om demografi og utvikling i barnetall og elevtall

Historiske barnetall

Tallene som vises til i administrasjonens utredning for utvikling av antall barn i bygdene, og blant annet legges til grunn for fremtidig behov for skolekapasitet i nordre Ringsaker, er høyst usikre. Tabellene som viser antall barn i de forskjellige grendene, har interne svingninger for hvert 5. år som tidvis er like store opp og ned.

Det vises også til at tallgrunnlaget for antall barn fra 0-5 år er for lite til at Telemarksforskning har kunnet utarbeide egne framskrivninger for denne gruppen: *«3.4.1 Barnehage. Det er ikke utarbeidet egne framskrivninger for barn i barnehagealder (0–5 år) på krets nivå. Når tallene gjelder et så lite geografisk område, blir antallet barn i denne aldersgruppen lavt. Selv små endringer i*

fødselstall eller flyttemønster gir da store prosentvise utslag i modellen, noe som gjør resultatene lite pålitelige»

Tallgrunnlaget her er minst like stort som i gruppen 13-15 år, som utredningen i tabeller velvillig viser til. Hvordan kan tallene for gruppen 13-15 år være bedre egnet til å vise en utvikling av hvor mange elever den fremtidige barneskolen vil ha, enn 0-5 år?

Faktiske barnetall

Vi mener man i større grad bør vektlegge tallene for aldersgruppen 0-5 år. Under punkt 3.3.5, står følgende: *«En ser av tabellene over at det har vært en jevn nedgang av barn i alderen 6–12 år i grunnkretsene som danner Lismarka, Åsen og Brøttum skole. Også i befolkningsgruppe 0–5 år i nordre Ringsaker ser en et synkende antall. Dette kan tilskrives en generell utvikling av nasjonal demografi og gir grunnlag for å tro at utviklingen vil fortsette de neste 5 årene.»*

Når det gjelder tallene for befolkningsgruppen 0-5 år, stemmer det at det har vært en nedgang over de siste 20 årene, men dersom man ser på den seneste perioden, siste 5 år, har det tvert imot vært en vekst på ca 5% (4,46%) for nordre Ringsaker. Denne veksten er fordelt på alle barnehagekretsene. På Brøttum er veksten bortimot 20%, med en økning fra 82 til 100 barn i denne aldersgruppen fra 2020 til 2024. Det blir derfor feil å skrive at man ser et synkende antall i befolkningsgruppen 0-5 år, og legge dette til grunn for antatt videre negativ utvikling. Dette gir tvert imot grunnlag for å tro at utviklingen av befolkningen i alder 6-12 år vil være stigende de neste 5 årene. Å tenke noe annet vil være ulogisk, da denne gruppen jo vil flytte direkte opp til aldersgruppen 6-12 år de neste 5 årene.

Utredningen inneholder eksakte tall for hvor mange barn som går i de ulike skolene og barnehagene nå, men den viser *ikke* hvordan barna som nå er under skolealder vil fordele seg på klassetrinn når alle har begynt på skolen. Dette mener vi er en svakhet all den tid man kan, hvis man vil, vise hvor mange elever som vil sogne til Åsen, Lismarka og Brøttum skoler i 2030, fordelt på klassetrinn, ettersom dette er barn som allerede er født og som bor i kretsene i dag.

Hvis vi tar utgangspunkt i øverste tabell på utredningens side 10, ser vi at det er totalt 304 barn i alderen 0-5 år i barnehagekretsene i Nordre Ringsaker i 2024. Trekker man fra alle barna som tilhører Fagernes, samt halvparten av barna tilhørende Nordheim (vi antar disse sogner til Moelv/Fossen skolekrets), blir det totalt 236 barn fordelt på 6 årskull. De eldste barna i denne gruppen er skolestartere inneværende høst (barn født 2019) mens de yngste barna i gruppen (barn født 2024) vil være skolestartere høsten 2030. Det innebærer at hele gruppen (alle 236) vi gå samtidig på skolen i 2030, og vil sammen med årets 2.trinn utgjøre alle barneskoleelevene (1.-7.trinn) i skoleåret 2030/2031. Som vi kan lese i tabellen på side 31, utgjør årets 2.trinn totalt 39 elever.

Det totale elevtallet vil da bli 275 elever i 2030. Vi vet ikke størrelsen på de ulike årskullene, men fordeler vi elevene flatt på syv trinn, får vi en gjennomsnittlig klassestørrelse på rett over 39 elever. Dette tilsvarer administrasjonens forventning av elever per trinn, som omtalt nederst på s. 45 i utredningen. Framskrivningene fra Telemarksforskning viser tilsvarende høye tall (ved lav attraktivitet) de kommende 10 årene. Med bakgrunn i overnevnte kan vi ikke skjønne hvordan administrasjonen kan slå fast at det totale antallet barneskoleelever er størst inneværende skoleår, og at det vil synke i årene fremover.

Bruk av framskrivninger

I metodekapittelet i utredningen (2.2 Kilder og datagrunnlag) beskrives det at det er usikkerhet knyttet til alle framskrivninger, særlig for små geografiske områder. Framskrivninger av folketall

både nasjonalt og regionalt og ikke minst lokalt, må brukes med stor forsiktighet. De er ingen fasit, men snarere en antagelse om retning, og det legges for stor vekt på disse antagelsene i utredningen.

Under punkt 3.5 Vurdering av utviklingen, står det i ett avsnitt at «*framskrivningen av utviklingen viser at det høyeste elevtallet ved Brøttum, ved en nedleggelse av Lismarka og Åsen skoler, vil være på tidspunktet for sammenslåingen*». Det må understrekes at dette også er høyst usikre tall. Dersom kapasiteten på sammenslåingstidspunktet er strukket, kan man risikere en betydelig underkapasitet dersom man ser en større vekst enn framskrivningene antar fram mot 2030 og videre.

Som det også beskrives under punkt 3.5, tar framskrivningene fra Telemarksforskning ikke høyde for en utbygging av Mjøssykehuset med påfølgende tilflytting av arbeidstakere, og dette er ikke på noe vis tatt i betraktning i utredningen. Det stemmer naturligvis at man ikke kan vite hvordan etableringen av Mjøssykehuset vil påvirke bosetningen og elevtall i de ulike skolekretsene i Ringsaker, men dersom man skal gjøre antakelser basert på dette, MÅ konklusjonen være at det med stor sannsynlighet vil ha en positiv effekt på veksten også i barnetallet, både når sykehuset står ferdig og i byggeperioden, særlig på bakgrunn av bygdenes nærhet både til Moelv og Lillehammer som i dag har en betydelig andel av fremtidige arbeidstakere til Mjøssykehuset.

Å ikke ta med dette i betraktningen i videre plan for barnehage- og skolestruktur, kan føre til en mindre vekst i kommunen enn man ellers kan forvente, og ikke minst at skole- og barnehagekapasiteten vil bli betydelig mer strukket som resultat av sammenslåing, enn det man vil se på sammenslåingstidspunktet.

Skole

Skolebyggenes elevkapasitet

Maksimalt elevtall som barneskolebyggene i Nordre Ringsaker er dimensjonert og godkjent for:

Skole	Kapasitet
Lismarka	80
Åsen	90
Brøttum	245
Messenlia	150

Vurdering av innvendig kapasitet ved økt elevtall ved Brøttum barneskole

Tabellen under utredningens punkt 8.4 gir et feilaktig bilde av kapasitet for Brøttum skole. Den tar ikke hensyn til lærernormen eller til at minstekravet i arealnормen øker fra 2 m² til 2,5 m² når klasserom ikke har tilgang på grupperom (gjelder rom 2, 5 og 6). Dette gjør at den antatte overkapasiteten på areal på hvert klassetrinn blir feilaktig fremstilt. Tar man hensyn til areal- og lærernorm, vil man se en ganske annen fremstilling av kapasiteten:

Trinn	Areal klasserom	Arealnorm minstekrav	Forventet ant. lærere	Kapasitet ant. elever	Tot. ant. elever 2025/2026
1	136 (inkl. SFO)	2 m ²	2*	62	34
2	92	2,5 m ²	2*	32	39

3	77	2 m ²	2*	32	32
4	77	2 m ²	2*	32	31
5	93	2,5 m ²	2	32	33
6	93	2,5 m ²	2	32	40
7	60	2 m ²	2	24	35
SUM				246	244

*Ifølge lærernormen (opplæringsforskriften § 12-19) er kravet 3 lærere per klasse på trinn 1-4 når elevtallet er over 30.

Tabellen over viser at antall elever som Brøttum skole er godkjent for i dag (maksimalt 245 elever), stemmer godt med det maksimale antall elever skolen kan ivareta dersom trinnstørrelsene hadde vært nøyaktig like store som tilgjengelig kapasitet i de forskjellige klasserommene. Tabellen viser samtidig en underkapasitet på antall elever for 5 av 7 trinn dersom Lismarka, Åsmarka og Brøttum hadde blitt sammenslått inneværende skoleår. Dersom man skal følge lærernormen for 1.-4. trinn, er det en underkapasitet på 6 av 7 trinn. Inkludering av SFO-arealet gir en unaturlig høy total elevkapasitet som ikke kan utnyttes i særlig grad ettersom arealet ikke kan fordeles på flere trinn. Det er urovekkende at slike enkle beregninger gjøres feil i administrasjonens utredning.

I tillegg må det påpekes at arealberegningene i utredningen kun er matematiske, og viser ikke nødvendigvis at det er mulighet for en praktisk bruk av rommene med dette elevtallet. Vi ønsker å presisere at det ved dagens romstruktur kun er 10 separate klasserom, dersom man bruker eksisterende skillevegger i klasserom som har dette. Det er også nødvendig å gjøre vurderinger av om de fradelte rommene ved innsetting av skillevegg tilfredsstillende krav til lys, luft og rømningsvei. Dette gjelder særlig baserommene med skillevegger som vender inn i bygningskroppen, og vi kan ikke se at det ble utført beregninger der i tilsynet av desember 2024.

Det finnes ikke lenger en satt øvre grense for antall elever per klasserom, etter at de gamle klassesdelingsreglene ble opphevet i 2003, men opplæringsforskrifta § 8-2 sier at klasser, basisgrupper og grupper, ikke skal være «større enn det som er pedagogisk og trygghetsmessig forsvarlig». I femte delrapport i prosjektet «evaluering av norm for lærertetthet» som NIFU gjennomførte på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet i 2023, er et av hovedfunnene at få skoler har klasser med flere enn 28 elever på barnetrinnet og 30 elever på ungdomstrinnet. Man må stille spørsmål ved om større klasser enn dette er pedagogisk og trygghetsmessig forsvarlig, før man fastslår at dagens romstruktur er tilstrekkelig for betydelig økt elevtall.

Eksempelvis vil behovet for antall klasserom være 14, dersom man legger til grunn at det bør være maks 30 elever i en enkelt klasse, og det vil altså ikke være tilfredsstillende å kun fjerne en lettvegg for å tilpasse skolen for det økte elevtallet slik utredningen hevder.

Konsekvenser for kapasitet ved Brøttum skole

Scenario høsten 2025 dersom Åsen og Lismarka skoler allerede var lagt ned

Dersom Åsen og Lismarka skoler allerede var lagt ned, og elevene skulle ha startet ved Brøttum Barneskole fra allerede i høst ville dette resultert i endringer i elevtallet som vist i tabellen under:

Trinn	Brøttum skole 2025/2026	Brøttum + Åsen + Lismarka	Endring (prosent i parentes)
1. trinn	28	35	+7 (25%)
2. trinn	22	39	+ 17 (77%)

3. trinn	26	33	+7 (26,9%)
4. trinn	23	31	+8 (34,8%)
5. trinn	16	33	+17 (106,7%)
6. trinn	30	38	+8 (26,7%)
7. trinn	17	35	+18 (105,9%)
Sum	162	245	+83 (51%)

For å kunne forstå hvilke praktiske konsekvenser økningen som beskrevet i tabellen over vil gi for elever og ansatte ved Brøttum skole har Brøttum FAU fått utlevert utskrifter av plantegninger av Brøttum skole. Sammen med arkitekt har Brøttum FAU sett på mulighetene for å få plass til økningen på 83 elever, som er en økning på 51% flere barn i barneskoledelen av bygget. Dette har vi gjort som en øvelse for å forsøke å selv forstå hvordan det kan gjøres. Vi har ikke gjort dette med forventning om at Ringsaker kommune ønsker å gjøre det slik som vi har simulert.

Vi har sett for oss 2 ulike måter å gjøre dette på. Disse er beskrevet under.

Alternativ 1:

Denne beskrivelsen tar utgangspunkt i rommene i retning fra SFO til 7. klasse og fordeler alle elever utover det som er dagens struktur i barneskolebygningen. Fra de minste til de eldste.

- SFO kan tas i bruk som klasserom for klasse 1a i skoletiden (18 elever)
- Klasse 1b kan fortsette der 1. klasse er i dag (19 elever)
- Klasse 2 a og b kan være i det første rommet som er delt med skillevegg (hhv. 17 og 18 elever på hver side av skilleveggen)
- Klasse 3 a og b kan være det første rommet på 76 kvadratmeter dersom man inkluderer de to grupperommene som ligger i bakkant av klasserommet og deretter deler av rommet med vegg (19 og 18 elever i hvert rom)
- Klasse 4 a og b kan løses tilsvarende, ved å ta de to tilstøtende grupperommene inn i klasseromarealet og dele dette på 4a og 4b (15 og 16 elever i hvert rom)
- Klasse 5 a og b kan være i det neste klasserommet som er delt med skillevegg (15 og 16 elever i hvert rom)
- Klasse 6 a og b kan være i det siste klasserommet som er delt med skillevegg (17 og 16 elever i hvert rom)
- Klasse 7 a og b kan være i det siste klasserommet dersom man inkluderer de to grupperommene som ligger i tilknytning til dette klasserommet og så dele dette på to rom (19 og 19 elever i hvert rom)

Dette vil medføre at det nesten ikke er igjen noen grupperom på hele barneskolen og det vil mangle 1 toalett i henhold til anbefalingen om 20 elever pr toalett for 6. og 7. trinn. En slik løsning vil innebære flere innvendige ombygginger, og flere av de nye klasserommene vil ha mindre areal per elev enn minstekravet i arealnормen eller ligge akkurat på minstekravet.

Alternativ 2:

I alternativ to har vi forsøkt å belyse muligheten for å ivareta flere grupperom i barneskoledelen. I dette alternativet har vi sett til andre lokaler i skolebygget som kan avlaste trykket på barneskolen ved den markante økningen av antall elever. Her peker vi på det tidligere bassengrommet ved Brøttum skole, på 242 m². Dette kan representere en god pedagogisk løsning dersom skolen skal ta imot et betydelige økt antall elever. En særlig fordel er muligheten for å flytte SFO og/eller 1. trinn hit. Dette vil kunne skape en egen og trygg setting for skolestarterne, i tråd med forskning som viser at seksåringer trenger ekstra trygghet og rammer

ved skolestart. Her kan Brøttum og Ringsaker kommune gå i front for å tilrettelegge for den lekpregede skolen som anbefales for skolestarterne. At lokalene samtidig gir direkte utgang til uteområdene ved barneskolen og biblioteket for å understøtte arbeidet for leselyst forsterker egnetheten ved denne lokasjonen i bygget for de yngste elevene.

Et annet alternativ er å benytte arealet i det gamle bassengrommet som base til de to klassene på 7. trinn. På den måten kan lokalene fungere som et naturlig mellomsteg mellom barneskolen og ungdomsskolen, med en egen avdeling i skolebygningen som bidrar til en trygg og gradvis overgang til ungdomstrinnet. Dette vil gi tilgang til både barneskoleområdene på baksiden av bygget og ungdomsskoleområdene på framsiden av bygget.

Det grønne området er det gamle bassengrommet

En slik oppgradering vil kunne bli en kostnadseffektiv investering for å gi økt fleksibilitet og langsiktig kapasitet på Brøttum skole, samtidig som det kan være et tiltak for å opprettholde den svært gode kvaliteten ved skolen.

Vi presiserer at dette tiltaket ikke nødvendigvis løser utfordringene knyttet til areal i dagens baserom, og at Ringsaker kommune uansett må gjøre en grundigere vurdering av hvordan disse arealene skal kunne fungere med en kraftig økning i elevtallet. Tiltaket vil også medføre behov for en betydelig ombygging av bassengrommet.

Vurdering av kapasitet på uteområdet på Brøttum barneskole

Brøttum skole fikk oppgradert uteområdet gjennom et eget prosjekt som var ferdigstilt oktober 2021. FAU ved Brøttum skole var en sentral innspill- og samarbeidspart i etableringen og planleggingen av prosjektet.

I utredningens kapittel 8.3 står det skrevet «På Brøttum barne- og ungdomsskole er netto tilgjengelig uteareal etter oppgraderingen av uteområdet 23.600 m^2 . Ved å bruke 50 m^2 som arealnorm for skoler i rurale strøk som norm, gir dette en kapasitet på 472 elever på hele skolen»

Administrasjons utredning tar med dette utgangspunkt i hele skoleområdet inkludert ungdomsskolen. Barneskolen har som hovedregel kun tilgang til uteområdet som er utenfor barneskolen. En mer riktig analyse av kapasiteten på uteområdet er å ta utgangspunkt i delen av kommunens tomt utenfor barneskolen (bilde 1) som er på ca. 10.084 m². Fordelt på 245 elever er dette 41 m²/elev. Altså under arealnorm.

Bilde 1: Ringsaker kommunes tomt tilknyttet barneskolebasen.

Uteområdet tilknyttet barneskolen er i tillegg inngjerdet. Dersom man tar utgangspunkt i uteområdet innenfor gjerdet som omkranser uteområdet på barneskolen (bilde 2) er dette området ca. 8.693 kvadratmeter stort. Fordelt på 245 elever vil dette resultere i ca. 35 m² /elev. Dette er et negativt avvik på 30 % fra arealnormen for rurale strøk.

Bilde 2: Uteområdet innenfor gjerdet ved barneskolen.

En annen utfordring er det faktum at dagens uteområde ved barneskolen på Brøttum har få leke- og aktivitetsinstallasjoner. Etter at det nye uteområdet sto ferdig i 2021 har Brøttum FAU fått flere henvendelser fra elever, foresatte og lærere om at det er sårt ønsket flere lekeapparater og aktiviteter på uteområdet til barneskolen. En stor ressurs ved barneskolens uteområde er dog Skogen, der FAU har etablert en akebakke med belysning.

Foreslåtte alternativer til ny skolestruktur

I denne skolestrukturrunden, har kommuneadministrasjonen vurdert at det foreligger tre mulige fremtidige skolestrukturer i Nordre Ringsaker. Alternativ 0 er å beholde dagens struktur, alternativ 1 er å legge ned Åsen og Lismarka skoler og samle alle elever på Brøttum, og alternativ 2 er å legge ned enten Åsen eller Lismarka skoler. Oppsummert vurderes alternativ 0 til å være utfordrende, «særlig fordi lavt og synkende elevtall kombinert med store investeringsbehov gjør modellen økonomisk lite bærekraftig på lengre sikt». For alternativ 2 trekkes det frem at klassestørrelsene ved å slå sammen Åsen og Lismarka fortsatt vil være relativt små, og at den nye fellesskolen fortsatt vil være liten sammenlignet med andre skoler i kommunen. Elevene vil måtte fortsette å få undervisning i bygningsmasse med stort vedlikeholdsetterslep og dårlig luftkvalitet, og alternativet gir ingen entydig økonomisk gevinst for kommunen. Alternativ 1 fremholdes å skulle gi tydelige besparelser over tid i drift og vedlikehold, men også besparelser knyttet til skoleskyss fordi fylkeskommunen overtar mye av skysskostnadene når alle elevene må gå på nærskolen sin. Læringsmiljøene blir store og robuste med +/- 40 elever per trinn, og det fremheves at alternativet vil gi mulighet for å samle fagmiljø og kompetanse på én skole.

Brøttum og Mesnali sine vurderinger av de fremlagte alternativene

Alternativ 0 og 2 – nedleggelse av Åsen og/eller Lismarka

Når det gjelder alternativ 0 og alternativ 2, støtter vi langt på vei kommuneadministrasjonens vurderinger når det gjelder disse mulige skolestrukturene. En videreføring av Åsen og/eller Lismarka skole(r) vil uansett medføre en eller to små skoler med få elever sammenlignet med andre skoler i kommunen, og begge alternativer vil kreve investeringer i bygningsmasse. Alternativ 1 vil også medføre stor grad av uforutsigbarhet for elevene i både Åsmarka, Lismarka og Mesnali når det gjelder tildeling av skoleplass, ettersom alle elevene i alle bygdene vil ha skolen som eventuelt videreføres som sin nærscole. Hverken Åsen skole eller Lismarka skole har kapasitet til alle elevene som i så fall vil sogne til den.

Alternativ 1 – samle alle elever på Brøttum

Vi kan se mange fordeler ved alternativ 1, men her er det som vi har vist tidligere i uttalelsen vår, store svakheter i kommunens utredning. Det fremgår av utredningen at kommunen mener at kapasiteten på Brøttum i realiteten er vesentlig større enn det skolen er dimensjonert og godkjent for i dag. Dette «dokumenteres» ved å gjengi antall kvadratmeter i klasserommene, og hvor mange elever man maksimalt kan få plass til ved å dele kvadratmeterne på det laveste minstekravet i arealnormen. Hvordan undervisningskvaliteten vil bli ivaretatt ved en slik løsning er ikke vurdert, heller ikke om garderober, grupperom og toalettanlegg er dimensjonert for et så stort antall elever.

I kommunens arealberegning er det kun avsatt areal til 1 lærer per klasserom. Det er altså ikke tatt høyde for at klasser over 30 elever på 1. – 4. trinn som hovedregel trenger tre lærere for å overholde lærertetthetsnormen, og klasser over 20 elever på 5. – 7. trinn trenger to lærere per klasse (opplæringsforskriften § 12-9). Det er heller ikke tatt høyde for at minstekravet i arealnormen økes til 2,5 m² dersom klasserommene mangler direkte tilgang til grupperom. Administrasjonen har også inkludert SFO-rommet i arealberegningen, noe som gir et unøyaktig bilde av kapasiteten i dagens klasserom. Når vi inkluderer disse momentene i kapasitetsberegningen ser vi at dagens elever ved Lismarka, Åsen og Brøttum ikke kan samles i klasserommene på Brøttum uten å bryte med arealnormen (og/eller norm for lærertetthet). Dersom trinnstørrelsene på det jevne øker opp mot 40 elever per trinn, vil situasjonen forverres markant.

Temaet “kapasitet på Brøttum” ble det brukt svært mye tid på i dialogen mellom kommuneadministrasjonen og Nordre Ringsaker bygdeforum i vinter/vår. Bygdeforumet presiserte tydelig at lokalene allerede i dag oppleves trange for de største klassene. Bygdeforumet var svært tydelige på at de forventet at det ble utarbeidet en fagkyndig utredning av hvordan økte trinnstørrelser skal ivaretas uten at det går på bekostning av kvaliteten i både klasserom og tilleggsareal (grupperom, spesialrom, toaletter og garderober). All den tid dette mangler, og administrasjonen kun har vurdert antall kvadratmeter uten hensyn til hverken lærertetthet, utforming av rom, eller tilgang til grupperom, fremstår vurderingen av kapasitet totalt sett som lite troverdig og kan i verste fall bli misledende som beslutningsgrunnlag. Når det i tillegg skisseres at løsningen ved en eventuell økning i elever er å ta i bruk et udefinert antall spesialrom til undervisning, forsterkes inntrykket av at dette er vurdert utelukkende basert på økonomiske besparelser, ved å samle alle elever i Nordre Ringsaker på én skole uten hensyn til kvalitet for elever og ansatte.

Vi gjør oppmerksom på at også Nordre Ringsaker Bygdeforums representanter fra Åsmarka og Lismarka stiller seg bak kritikken av kommunens utredning av kapasitet og forslag til løsninger ved Brøttum skole.

Konklusjon

Vi kan ikke se hvordan Brøttum barneskole skal klare å ivareta et godt læringsmiljø i tråd med gjeldende normer og forskrifter dersom dagens elevtall skal økes med 85 (2026) – 115 (2030) elever slik lokalene er utformet i dag. Barneskole-delen må sannsynligvis både bygges om, og bygges på, dersom dette skal bli et godt alternativ for nåværende og fremtidige elever. Uteområdet har også betydelige begrensninger hva gjelder uteoppholdsareal til så mange elever.

Vi forventer at det utarbeides en fagkyndig vurdering av nåværende kapasitet på Brøttum barneskole (inkludert uteområdet), sammen med et reelt estimat for hvor mye det vil koste å bygge om skolen slik at den vil kunne ivareta alle elever fra Nordre Ringsaker og samtidig ha rom for vekst. Dette kunnskapsgrunnlaget må fremskaffes før man tar endelig stilling til ny skolestruktur.

Alternativ 3 - Ny skolestruktur bestående av Brøttum og Messenlia skoler

Et realistisk alternativ til en fremtidsrettet og økonomisk bærekraftig skolestruktur i Nordre Ringsaker er en struktur bestående av Brøttum og Messenlia barneskoler. Dette alternativet ble også spilt inn fra Nordre Ringsaker bygdeforum som et alternativ som burde utredes i innneværende prosess, men administrasjonen valgte å ikke utrede alternativet fordi én av bygdene ikke støttet forslaget fra de andre tre.

Vi presiserer at både kommuneadministrasjonen, politikere og det eksterne konsulentselskapet WSP var entydige i forrige runde med skolestrukturutredning om at minst én av skolene i Nordre Ringsaker måtte bevares i tillegg til Brøttum. Forslaget vårt tilsvarer konklusjonen av den eksterne konsekvensutredningen om skolestruktur, utarbeidet av WSP våren 2021, som var formulert slik:

«En samlet vurdering tilsier anbefaling om at Alternativ 2 legges til grunn for en videre utvikling av skolestrukturen i Nordre Ringsaker og at Messenlia skole er den skolen som bør beholdes. Anbefalingen legger til rette for en fremtidsrettet bygdesatsing med utgangspunkt i Mesnali og Næroset som bygdesentre i Nordre Ringsaker, men hvor skolen ligger i Mesnali. Lykkes en med en slik bygdesatsing vil dette komme alle lokalsamfunnene i Nordre Ringsaker til gode.»

Messenlia skole kan gjenåpnes, og elevene fra Åsmarka, Lismarka og Mesnali kan gradvis samles på Messenlia skole i årene fremover. Den praktiske gjennomføringen av å gjenåpne Messenlia skole kan gjøres ved at dagens elever ved Åsen og Lismarka skoler samles på Messenlia fra høsten 2026, sammen med skolestarterne fra Åsmarka, Lismarka og Mesnali. Dette vil umiddelbart gi et større læringsmiljø for dagens elever i Åsmarka og Lismarka, med mulighet for å videreføre en fådelt klasseinndeling i en overgangsperiode dersom man ønsker å øke læringsmiljøet ytterligere på sammenslåingstidspunktet. Første trinn vil sannsynligvis være stort nok ved oppstart til å fungere godt som egen klasse. Eventuelle elever som i dag går på Brøttum og som er bosatt i disse tre bygdene, kan selvsagt også starte på Messenlia skole dersom de ønsker det, men unødvendig flytting av elever som allerede er etablert og trives på Brøttum må unngås. Ettersom nye kull starter på skolen, vil den totale elevmassen øke frem til den stabiliserer seg på et forventet elevtall på rundt 18 elever per trinn og rett under 130 elever totalt. Messenlia skole er dimensjonert for 150 elever, fordelt på ett klasserom per trinn.

Skolebyggene i Mesnali har ikke vedlikeholdsetterslep, og en gjenåpning slik som beskrevet ovenfor vil ikke medføre ombygging- eller oppgraderingsbehov. Såfremt elevene går på nærskolen sin vil besparelsene knyttet til skoleskysst reduseres på samme måte som beskrevet for Alternativ 1 i utredningsdokumentet. Brøttum skole vil ikke trenge ombygginger, og de to skolene

vil ha omtrent samme antall elever på barnetrinnet. Brøttum skole vil ha god kapasitet til fremtidig vekst, og det vil også være kapasitet til vekst ved Messenlia skole.

Til orientering vil elevtallene på hver av skolene være på størrelse med Kirkekretsen, Kylstad, Kirkenær og Hempa skoler.

Barnehage

Barnehagekapasitet

I Ringsaker kommune er det Nordre Ringsaker som har størst utfordringer med barnehagekapasiteten i dag. Som vi kan se av tabellen under (hentet fra kommuneadministrasjonens orienteringssak om barnehageopptaket 2025/2026), var det kun én ledig barnehageplass i Nordre Ringsaker etter første tildeling av plasser dette barnehageåret.

Område	Ledige plasser over 3 år	Ledige plasser under 3 år
Brumunddal	17,3	27
Nes	14	10
Nordre Ringsaker	1	0
Moelv	7	3
Furnes	16	23

I samme dokument, under administrasjonens vurdering av de ulike geografiske områdene, kan vi lese at det er en økning i antall søkere i Nordre Ringsaker, og at det er flest søkere til området Brøttum. *Med utbygging av nye boligområder her og økt tilflytting, ser en her et snarlig behov for flere barnehageplasser.* I utredningen av skole- og barnehagestruktur i Nordre Ringsaker 2025, står det bl.a. at barnetallene totalt sett har gått ned siden 2011, men at det har vært en økning igjen de siste to årene.

Antall barn i barnehagene varierer noe fra år til år, avhengig av både antall barn i kretsen og av foreldrenes ønske/mulighet å være hjemme med barna selv. Men trenden er at en stadig større andel av barn i barnehagealder går i barnehage, og at dette resulterer i behov for større barnehagekapasitet. Totalt sett er antall barn i barnehagene i Nordre Ringsaker tilnærmet uendret i dag sammenlignet med 2011, og alle barnehagene er fulle.

Fremtidig barnehagestruktur

Brøttum

På Brøttum er kapasiteten på både Mælumslykkja og Brøttum barnehager sprengt, og det er til dels lange ventelister. Over 60 % av søkerne i Nordre Ringsaker ønsker plass i en av Brøttums barnehager. Foreldre på Brøttum må søke barnehageplasser lengre unna, bl.a. i Lismarka og i Lillehammer. Mæhlumlykkja barnehage har høsten 2025 måttet søke særlig om å ta inn flere barn enn de tidligere har vært godkjent for, i et forsøk på å imøtekomme behovet.

Slik vi ser det, er det udiskutabelt at barnehagekapasiteten på Brøttum må utvides for å kunne sikre at barn som bor- eller kommer flyttende til Brøttum kan få tilbud om barnehageplass i egen bygd. Vi anser det som svært sannsynlig at innbyggertallet på Brøttum vil øke i årene som kommer. Spesielt som følge av sykehusetableringen i Moelv, men også som følge av en forventet økning i attraktivitet og arbeidsplasser på Lillehammer.

Kapasiteten ved Brøttum barnehage kan økes enten ved å bygge en helt ny barnehage med flere plasser, eller oppgradere og bygge på nåværende barnehagebygg. Som det fremgår av kommunens utredning, har spesielt bygg B "Seljestua" behov for store oppgraderinger. Den tekniske levetiden på Seljestua er allerede passert, og det bør snarest gjøres en konkret vurdering av om det er mer hensiktsmessig å bygge nytt eller om man skal rehabilitere det eksisterende bygget. Bygg A "Lerkebo" fremstår som et mer funksjonelt barnehagebygg, med mindre vedlikeholds- og oppgraderingsbehov.

Vi gjør oppmerksom på at også uteområdene ved begge avdelingene på Brøttum barnehage har et betydelig behov for oppgraderinger. Store deler av uteområdet består av skråninger, og lekeapparatene er få, lite fargerike og i liten grad tilpasset lek og barns nysgjerrighet. Området gir et inntrykk av å ha vært nedprioritert over tid. Vi stiller oss ellers undrende til at tomten som ble kjøpt i 2014, nettopp med tanke på ny barnehage på Brøttum, ikke er omtalt i utredningen. Dette er en stor tomt som kunne egnet seg godt til å bygge et nytt utvidet barnehagetilbud i bygda.

Det må tas en snarlig beslutning om hvordan barnehagekapasiteten på Brøttum skal utvides, slik at nødvendige tiltak på både bygg og uteområde kan settes i gang så raskt som mulig. Barna som går i Brøttum barnehage i dag, bør få et barnehage tilbud av høy kvalitet i tiden frem til en eventuell ny barnehage står ferdig. Det betyr at det bør investeres i oppgradering av uteområdet, samt i flere lekeapparater og leker som stimulerer til lek og trivsel.

Åsmarka og Lismarka

Brøttum og Mesnalia støtter *ikke* forslag om å utvikle barnehage tilbudet i Åsmarka og Lismarka. Vi mener dette vil gjøre det mindre attraktivt for familier med små barn å bli boende i disse bygdene, og redusere tilflyttingen av barnefamilier og yngre voksne som planlegger å starte familie.

Barnehageplass i nærheten av hjemmet anser vi som svært viktig for småbarnsfamilier som bor eller vurderer å flytte til et område, ettersom det er foreldrenes ansvar å levere og hente barna selv hver dag. Blir avstandene mellom hjem, barnehage og arbeidssted for store, kan dette ha direkte innvirkninger på hvor man velger å bosette seg. Det kan også gjøre at barnefamilier flytter ut av området. I tillegg til dette er barnehagen en viktig møteplass for både foreldre og barn som bor i samme nærområde, og som særlig bidrar til at innflyttere etablerer nettverk og vennskap. Dette igjen bidrar til trivsel, trygghet og inkludering som gjør at folk blir boende. Dersom disse bygdene skulle miste både skole- og barnehage tilbudet, vil dette kunne redusere kvalitetene disse bygdene har i dag som attraktive steder å bo i og flytte til. Slik vi ser det, vil en slik beslutning også stride mot Ringsaker kommunes egne overordnede mål som er å øke innbyggertallene gjennom å aktivt forsøke å tiltrekke seg barnefamilier fra andre steder i landet.

Barnehagestrukturen i vår del av kommunen har vært uendret i en årrekke, og foreldrene i de ulike bygdene har i all hovedsak ønsket å ha barna sine i barnehagen nærmest der de bor. Vi mener dette er en viktig kvalitet i bygdene våre, og avgjørende for at bygdene fortsatt skal være attraktive for nye innflyttere til kommunen som ønsker et liv «på bygda».

Vi ber om at Ringsaker kommune gjør sitt ytterste for å videreføre dagens barnehagestruktur med barnehage i alle bygder. Vi mener at skolebygget i Lismarka bør tilpasses slik at barnehagedrift kan videreføres i ombygde lokaler. Resterende bygningsmasse (gymsal, garderobes og eventuelle klasserom) kan da fortsatt brukes av idrettslag og foreninger i bygda og fortsette å være en trivelig møteplass for alle som bor der.

Når det gjelder Åsmarka, mener vi at skolebygget bør rives, noe som innebærer at også barnehagelokalene forsvinner. Vi ber om at Ringsaker kommune vurderer om det finnes andre egnede lokaler i Åsmarka hvor den kommunale barnehagedriften kan videreføres, eller legger til rette for at det kan etableres et nytt privat barnehagetilbud i Åsmarka.

Den private barnehagen i Mesnali videreføres som i dag.

Avbøtende tiltak

Nordre Ringsaker Arena

Et samlet Nordre Ringsaker har tidligere spilt inn et ønske om at skoletomta i Åsmarka tilrettelegges for etablering av Nordre Ringsaker Arena dersom skolen legges ned. Den planlagte flerbrukshallen skal bygges i full håndballstørrelse, noe vi mangler i Nordre Ringsaker i dag, men som det også er begrenset tilgang på i områdene rundt (Moelv, Biri og Lillehammer). Den nye hallen vil også legge til rette for volleyball, innendørsfotball, turn og andre aktiviteter som dagens gymsaler og små haller ikke kan dekke. En slik hall vil etter vårt syn kunne bli et flott samlingspunkt for barn, ungdom og voksne på tvers av bygdene våre, og et løft for både Nordre Ringsaker og byene rundt.

Vi ber Ringsaker kommune om å strekke seg lagt for å bidra til å realisere Nordre Ringsaker Arena på skoletomta i Åsmarka i samarbeid med våre lokale idrettslag og ildsjeler.